

Verjaring van vorderingen

Toelichting

Versie 1.0

oktober 2019

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Wat betekent verjaring?.....	3
3. Wanneer verjaart een vordering?	3
4. Stuiten van verjaring door de schuldeiser	6
5. Stuiten van verjaring door de schuldenaar	7
6. Verjaring van een vonnis	8
7. Verjaring van belastingschulden	8
8. Nog enkele aanvullende opmerkingen.....	9

1. Inleiding

Als maatje word je bij hulpvragers soms geconfronteerd met oude onbetaalde facturen. Soms zelfs al jaren oud. Dat roept de vraag op: Mag zo'n oude vordering nog wel geïnd worden? Of geldt er een houdbaarheidsdatum voor vorderingen? Het antwoord is: Ja, oude vorderingen kunnen verlopen. We noemen dit: De vordering is verjaard.

2. Wat betekent verjaring?

Verjaring van een vordering heeft tot gevolg dat de schuldeiser de betaling van een vordering niet meer kan afdwingen. Hij kan bijvoorbeeld geen beslag meer laten leggen op het loon, de bankrekening of op andere bezittingen van de persoon die de vordering moet betalen, de schuldenaar.

Verjaring gebeurt niet zomaar. Het is aan ingewikkelde regels gebonden. Drie factoren spelen een rol:

- tijd
- acties van de schuldeiser
- acties van de schuldenaar

De basisregel is:

Wanneer een schuldeiser lange tijd geen acties onderneemt om een vordering te innen, verjaart een vordering. De acties waar het hier om gaat zijn bijvoorbeeld het sturen van een aanmaning of een beslaglegging. Alleen als een schuldeiser op tijd actie onderneemt, behoudt hij het recht om zijn vordering te innen. Dit noemen we 'stuiten van de verjaring van een vordering'. Hier komen we later op terug.

3. Wanneer verjaart een vordering?

Eerst de factor tijd. Wanneer verjaart een vordering. Volgens de wet verjaart een vordering na 20 jaar. Dus als de schuldeiser 20 jaar lang geen actie heeft ondernomen om de schuldenaar te laten betalen. Deze verjaringstermijn van 20 jaar is de standaard termijn. Maar er zijn veel uitzonderingen. Dit zijn enkele voorbeelden:

Vordering	Verjaringstermijn
Consumentenkoop	2 jaar
Vordering door gebreken in opgeleverd werk	2 jaar
Vordering door een contract	5 jaar
Periodieke betalingen	5 jaar
Vordering door een onverschuldigde betaling	5 jaar
Vordering tot betaling van schade of een boete	5 jaar
Vordering door wettelijke rente	5 jaar

Hier volgt een korte toelichting voor deze uitzonderingen.

Consumentenkoop

Een consumentenkoop is de koop van een tastbaar product (iets wat je kunt zien en voelen) door een consument (iemand die niet beroepsmatig handelt) bij een professionele verkoper. Levering van een dienst, zoals een cursus of een opdracht tot tuinonderhoud, valt niet onder consumentenkoop. De levering van energie valt hier wel onder. Een energieschuld verjaart dus na 2 jaar, tenzij de verjaring wordt gestuit.

Voorbeeld

Een hulpvrager koopt een televisie, maar betaalt deze niet. Na verschillende aanmaningen ontvangt hij geen berichten meer van de leverancier. Twee jaar na het laatste bericht is de vordering verjaard. De leverancier kan de vordering niet meer afdwingen.

Vordering door gebreken in opgeleverd werk

Wanneer een fout wordt ontdekt in opgeleverd werk dan geldt een verjaringstermijn van 2 jaar. Deze termijn gaat lopen op het moment dat de opdrachtgever klaagt bij de opdrachtnemer die het werk heeft opgeleverd. Als de opdrachtgever de opdrachtnemer een periode heeft gegeven om de fout te herstellen, dan begint de verjaring pas te lopen aan het einde van die periode. Als de opdrachtnemer zegt dat hij de fout niet wil herstellen, dan gaat de verjaringstermijn direct lopen.

Voorbeeld

Een hulpvrager heeft door een aannemer een schuurtje laten bouwen. Het schuurtje is op 1-7-2018 opgeleverd. In oktober ontdekt de hulpvrager dat de aannemer fouten heeft gemaakt waardoor scheuren in de muren ontstaan. Hij neemt op 1-11-2018 contact op met de aannemer. De hulpvrager sommeert de aannemer om het gebrek te herstellen voor 1-2-2019. De vordering verjaart dan op 1-2-2021, 2 jaar na het einde van de herstelperiode.

Als de aannemer weigert de fout te herstellen, dan verjaart de vordering op 1-11-2020, 2 jaar na het moment waarop de klacht is ingediend..

Vordering door een contract

Voorbeelden van contractuele vorderingen zijn een geldvordering/incasso of een niet betaalde lening. Hiervoor geldt een verjaringstermijn van 5 jaar.

Vordering door een periodieke betaling

Voorbeelden zijn vorderingen die ontstaan door het niet betalen van rente, huur, pacht of een andere vergoeding die per jaar (of een kortere termijn) moet worden betaald. Elke betalingstermijn afzonderlijk verjaart na verloop van 5 jaar.

Voorbeeld

Een hulpvrager heeft een achterstand op het betalen van een lening. Hij heeft de betaling van 01-03-2018, 01-04-2018 en 01-05-2018 gemist. Als de schuldeiser geen acties onderneemt, verjaren deze schulden op resp. 01-03-2023, 01-04-2023 en 01-05-2023. Als de schuldeiser pas in april 2023 een aanmaning zou sturen, dan mag hij alleen de derde gemiste termijn nog innen.

Vordering door een onverschuldigde betaling

Wanneer iemand geld aan een ander heeft gegeven zonder dat er een reden voor die betaling was, heet dat een onverschuldigde betaling. Er is dus geen sprake van een koop of een gift, maar er is bijvoorbeeld per ongeluk geld overgemaakt naar een verkeerde rekening of er is te veel aan uitkering verstrekt. De schuldeiser, die het geld heeft overgemaakt, heeft dan een vordering op degene die het geld (ten onrechte) heeft ontvangen. De verjaringstermijn van 5 jaar gaat in vanaf het moment dat zowel de schuldeiser als de ontvanger weten dat er sprake is van een onverschuldigde betaling. Als de schuldeiser of de ontvanger niet weten dat er een onverschuldigde betaling is gedaan, dan geldt een verjaringstermijn van 20 jaar na het moment waarop verkeerde betaling is gedaan.

Voorbeeld

Jan maakt op 1-1-2010 per ongeluk geld over naar Matthijs. Jan en Matthijs hebben dit niet in de gaten. De vordering van Jan op Matthijs verjaart op 1-1-2030 (na 20 jaar).

Op 1-7-2019 ontdekt Jan dat hij een verkeerde betaling heeft gedaan. Op 1-9-2019 informeert hij Matthijs. De vordering van Matthijs verjaart dan 5 jaar later, op 1-9-2024. Namelijk 5 jaar nadat beiden op de hoogte zijn van de vordering.

Vordering door betaling van schade of een boete

De verjaringstermijn van 5 jaar start op de dag waarop zowel de schade als de dader bekend is. Als de schade of de dader niet bekend zijn, verjaart de vordering 20 jaar na de schadegebeurtenis. Bij schade als gevolg van bepaalde misdrijven gelden langere termijnen.

Vordering door wettelijke rente

Als een wettelijke rente verschuldigd is, maar deze wordt niet betaald, dan ontstaat een vordering met een verjaringstermijn van 5 jaar. De wettelijke rente is vaak verschuldigd vanwege een andere vordering die niet is betaald. De verjaringstermijn van de oorspronkelijke vordering kan afwijken van de verjaringstermijn van de wettelijke rente. Zie het voorbeeld dat hieronder wordt gegeven bij de verjaring van een vonnis.

Natuurlijke verbintenis

Als een vordering verjaart, dan wordt deze automatisch omgezet in een zogenaamde 'natuurlijke verbintenis'. Dit betekent dat de vordering nog wel blijft openstaan, maar betaling kan niet meer worden afgedwongen. Er is dus wel een vordering, maar de schuldenaar is niet meer verplicht om hem te betalen.

Als een schuldeiser zelf nog een schuld open heeft staan bij de schuldenaar, dan mag hij deze verrekenen met de vordering. Ook als deze vordering is verjaard. En ook als de schuld van de schuldeiser pas na de verjaring is ontstaan.

Voorbeeld

Een hulpvrager heeft in 2015 een schuld van € 2000 bij fietsenmaker Pietersen. Pietersen ruilt in 2016 een fiets in voor € 300. Hij mag dit bedrag verrekenen; de openstaande schuld is nog € 1700.

Sinds januari 2017 heeft Pietersen geen actie meer ondernomen om zijn vordering te innen. In januari 2019 is zijn vordering daarom verjaard.

In april 2019 ruilt de hulpvrager opnieuw een fiets in; waarde: € 500. Hij verwacht dat hij deze € 500 zal ontvangen, maar Pietersen heeft het recht om ook deze € 500 te verrekenen.

Als een schuldenaar een betaling doet aan een schuldeiser, maar er bleek helemaal geen factuur open te staan, dan is de schuldeiser verplicht dit bedrag terug te storten. Het was een zogenaamde “onverschuldigde betaling”. Als een schuldenaar een vordering die verjaard is (per ongeluk?) toch betaalt, kan hij het betaalde bedrag niet meer teruggeisen. Hij heeft de vordering niet “onverschuldigd betaald”. Er was nog wel een vordering, maar de schuldenaar was niet meer verplicht om hem te betalen.

4. Stuiten van verjaring door de schuldeiser

We hebben hierboven het aspect tijd besproken. Iedere vordering heeft een verjaringstermijn van 2, 5 of 20 jaar. Verjaring kan door de schuldeiser worden voorkomen. Dit wordt stuiting genoemd.

De verjaringstermijn gaat in vanaf het moment dat de vordering ‘opeisbaar’ is. Een vordering is ‘opeisbaar’ wanneer de overeengekomen betalingstermijn is verstreken. In veel gevallen is dit een termijn van 30 dagen. Zodra de (normale) betalingstermijn van 30 dagen voorbij is en er is niet betaald, dan wordt een vordering ‘opeisbaar’ en gaat de verjaringstermijn lopen.

Wanneer een schuldeiser tijdens de verjaringstermijn geen acties onderneemt om de vordering te innen, dan mag hij de inning van zijn vordering na het verlopen van de verjaringstermijn niet meer via de rechter afdwingen. Hij kan dan geen beslag meer laten leggen. De schuldenaar mag wel betalen, maar kan daar niet meer toe gedwongen worden.

Wanneer een schuldeiser wel actie onderneemt, dan gaat de verjaringstermijn opnieuw lopen. De verjaring is gestuit. De nieuwe verjaringstermijn is gelijk aan de oorspronkelijke termijn, met een maximum van 5 jaar. Was de oorspronkelijke termijn 2 of 5 jaar, dan wordt ook de nieuwe termijn 2 of 5 jaar. Was de oorspronkelijke verjaringstermijn 20 jaar, dan wordt de nieuwe termijn 5 jaar.

Voorbeeld

Een hulpvrager koopt een koelkast, maar betaalt deze niet. Na verschillende aanmaningen ontvangt hij geen berichten meer van de leverancier. Na anderhalf jaar stuurt de leverancier de hulpvrager opnieuw een schriftelijke aanmaning. De verjaring is daarmee gestuit. Een nieuwe termijn van 2 jaar is ingegaan.

Daarbij geldt nog wel een (ingewikkelde) extra regel: De verjaring treedt niet eerder in dan waarop de oorspronkelijke termijn zonder stuiting zou zijn verstreken. Ter verduidelijking een voorbeeld:

Voorbeeld

Een hulpvrager had een openstaande vordering. Daarvoor is lang geleden, op 1 maart 2010, een vonnis gehaald bij de rechtbank. Een vonnis heeft een verjaringstermijn van 20 jaar. Als de schuldeiser geen verdere acties onderneemt verjaart de vordering op 1 maart 2030.

De schuldeiser stuurt echter in 2019 een aanmaning. Volgens de regels stuit deze actie de verjaring en gaat een nieuwe termijn van maximaal 5 jaar in. Dan zou de vordering verjaren in 2024 in plaats van in 2030. Dat kan niet. In dit geval blijft de verjaringstermijn lopen tot de oorspronkelijke datum, 1 maart 2030. Zou de schuldeiser niet in 2019 maar pas op 1 maart 2028 een aanmaning sturen, dan gaat er wel een nieuwe termijn van maximaal 5 jaar in. De vordering verjaart dan op 1 maart 2033.

De acties die een schuldeiser kan uitvoeren om de verjaringstermijn opnieuw in te laten gaan, zijn:

- Een schriftelijke aanmaning of een mededeling waarin duidelijk wordt aangegeven dat de schuldeiser recht heeft op het bedrag van de vordering.
- De aanmaning of mededeling mag ook door een ander namens de schuldeiser worden verstuurd.
- De schuldeiser kan een dagvaarding indienen of het vonnis betekenen (= bezorgen bij de schuldenaar).
- Een beslaglegging.

Kortom, alle handelingen waaruit blijkt dat de schuldeiser zijn vordering wenst te innen.

Als de schuldeiser zegt een aanmaning te hebben gestuurd, maar de schuldenaar ontkent dat hij de aanmaning heeft gehad, dan moet de schuldeiser bewijzen dat de schuldenaar de aanmaning heeft ontvangen. Dit kan bijvoorbeeld doordat de aanmaning aangetekend was verstuurd of doordat de schuldenaar schriftelijk op de aanmaning heeft gereageerd en de schuldeiser deze reactie kan laten zien.

De wet geeft geen beperking op het aantal keer dat de verjaring van een vordering mag worden gestuit. In theorie kan de verjaring dus onbeperkt, oneindig, worden gestuit. In de praktijk kunnen er goede redenen zijn voor een beperking van de stuiting. Hier oordeelt de rechter over. De rechter kan besluiten dat verdere stuiting in strijd is met de 'redelijkheid en billijkheid'. Hier zijn echter geen standaard regels voor.

5. Stuiten van verjaring door de schuldenaar

Niet alleen de acties van de schuldeiser zijn van belang, maar ook de acties van de schuldenaar. De schuldeiser kan de verjaring van een vordering stuiten. Maar dat geldt ook voor de schuldenaar.

Wanneer een schuldenaar erkent dat de schuldeiser een vordering op hem heeft, wordt op dat moment de verjaring van de vordering gestuit. Er gaat een nieuwe verjaringstermijn in. Daarvoor gelden dezelfde verlengingsregels als bij stuiting door de schuldeiser zelf.

Erkenning van de vordering hoeft niet met zoveel woorden te gebeuren. Het kan ook blijken uit de handelingen van de schuldenaar. Voorbeelden van erkenning zijn:

- een termijn betalen
- een betalingsvoorstel doen
- om uitstel verzoeken
- het openstaande saldo opvragen

6. Verjaring van een vonnis

Als een schuldenaar ook na aanmaningen en sommaties een vordering niet betaalt, dan kan de schuldeiser een gerechtelijke incassoprocedure starten. De schuldeiser vraagt in deze procedure aan de rechter om de schuldenaar te veroordelen om de openstaande vordering (incl. kosten) te voldoen. Als de rechter het vonnis uitspreekt, kan de schuldeiser dit vonnis gebruiken om (door een deurwaarder) beslag te laten leggen. De verjaringstermijn van zo'n vonnis is 20 jaar.

De schuldeiser kan de verjaring stuiten door duidelijk te maken dat hij ook na het verloop van de verjaringstermijn van 20 jaar de vordering wil innen. Dit kan bijvoorbeeld door het sturen van een aanmaning. Na een dergelijke stuitingshandeling start de verjaringstermijn opnieuw, maar dan voor een verjaringstermijn van 5 jaar.

Voorbeeld

In 1997 is een hulpvrager na een incassoprocedure veroordeeld om 5.000 gulden betalen. Ook is hij veroordeeld om de wettelijke rente te voldoen. Tot 2003 doet hij deelbetalingen aan de schuldeiser. Daarna stopt hij met betalen. De schuldeiser heeft het vonnis nogmaals betekend in 2013 en 2015. In 2019 laat de schuldeiser beslag leggen. Mag dit of is de vordering verjaard?

De verjaringstermijn van een vonnis is 20 jaar na de dag van de uitspraak. Dit betekent dat het vonnis uit 1997 in principe in 2017 zou zijn verjaard, tenzij de verjaring werd gestuit. In 2013 is het vonnis voor de 2e maal aan de schuldenaar betekend. Dit is een daad van rechtsvervolging en stuit de verjaring. De nieuwe termijn van 5 jaar loopt tot 2018. Door de betekening in 2015 is de verjaring opnieuw gestuit en wel tot 2020. Ten tijde van beslag in 2019 was het vonnis dus nog niet verjaard.

Voor de vordering van de wettelijke rente geldt een andere regeling, namelijk een verjaringstermijn van 5 jaar. Aangezien de laatste betaling door schuldenaar is verricht in 2003 verjaart de bevoegdheid tot inning van de rente in 2008. De schuldeiser heeft in de periode tussen 2003 en 2008 geen stuitingshandelingen verricht zodat de rentevordering wel is verjaard.

7. Verjaring van belastingschulden

Net als iedere andere schuld kan ook een belastingschuld verjaren. Na deze verjaring kan de Belastingdienst de belastingschuld niet meer invorderen. De kans dat dit gebeurt is echter klein.

De verjaringstermijn is geregeld in de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB) en de Invorderingswet. Hieruit blijkt dat de verjaringstermijn voor belastingschulden in de meeste gevallen 5 jaar is. Soms gelden afwijkende termijnen. Na verjaring wordt de belastingschuld omgezet in een natuurlijke verbintenis (= een vordering die niet afdwingbaar is). De Belastingdienst mag deze natuurlijke verbintenis niet actief invorderen. De Belastingdienst mag geen aanmaningen meer sturen. Ook mag zij niet verrekenen met belastingteruggaven of een dwangbevel versturen. Als de belastingschuldige na de verjaring de belastingschuld toch (per ongeluk?) betaalt, geldt deze betaling niet als onverschuldigd. De Belastingdienst hoeft dat geld dus niet terug te geven.

De verjaringstermijn van vijf jaar gaat in op het moment dat de betalingstermijn is verstreken. Deze betalingstermijn volgt vaak uit de opgelegde aanslag. De termijn van vijf jaar kan echter gestuit

worden, net zoals bij privaatrechtelijke vorderingen. De Belastingdienst kan de verjaring stuiten door bijvoorbeeld een aanmaning te sturen, door een gewone ingebrekestelling, door een beschikking tot verrekening, door een dwangbevel of door beslag te leggen. Net als bij andere vorderingen kan ook de belastingschuldige de verjaring stuiten door de belastingschuld te erkennen.

Als de Belastingdienst uitstel van betaling heeft gegeven, dan wordt de verjaringstermijn verlengd met de periode van uitstel. Uitstel van betaling schort de verjaring dus op.

De Belastingdienst heeft veel mogelijkheden om de verjaring te stuiten. De kans dat een belastingschuld verjaart is dan ook heel klein. Toch komt het af en toe voor dat belastingplichtigen een succesvol beroep doen op verjaring. Over het algemeen liggen hier fouten van de Belastingdienst aan ten grondslag. Hierbij kan gedacht worden aan het niet goed vastleggen van een verleend uitstel, waardoor achteraf niet aangetoond kan worden dat de verjaring is opgeschort.

8. Nog enkele aanvullende opmerkingen en praktische tips

Een schuld kan niet verjaren doordat de schuldenaar niet betaalt of niet reageert op verzoeken tot betaling of op een aanmaning. Uiteindelijk lopen daardoor de kosten alleen maar op en zal er meer betaald moeten worden.

Verjaring staat het recht om te verrekenen niet in de weg. Wanneer de schuldeiser ook een bedrag moet betalen aan de schuldenaar dan mag hij zijn vordering met dat bedrag verrekenen. Ook als de vordering is verjaard. (Art. 6:131 BW). De Belastingdienst mag niet verrekenen na verjaring.

Wanneer een vordering verjaard is, zal de schuldenaar daar zelf een beroep op moeten doen. De rechter mag niet uit zichzelf onderzoeken of een vordering verjaard is. (Art. 3:322 BW)

Een schuldenaar kan afstand doen van zijn recht om beroep te doen op verjaring. (Art. 3:322 BW) Dit kan alleen wanneer de vordering al is verjaard, en dus niet meer afdwingbaar is. Het gevolg van afstand doen van het recht op verjaring is dat de vordering opnieuw afdwingbaar wordt. Er gaat dan opnieuw een verjaringstermijn lopen.

De verklaring van afstand van verjaring kan uitdrukkelijk gebeuren, maar kan ook blijken uit de gedragingen van de schuldenaar. Het is daarbij de vraag of de schuldenaar zich bewust moet zijn dat hij een niet afdwingbare vordering omzet in een afdwingbare vordering. Moet een betalingsvoorstel door de schuldenaar gezien worden als een afstandsverklaring van verjaring? In veel gevallen wel. Maar soms oordelen rechters anders, omdat de omstandigheden waaronder het gebeurt worden meegewogen.

Ook als een vordering nog niet is verjaard, kan een schuldeiser in sommige situaties de vordering toch niet meer innen. Hiervan is sprake als de houding of het gedrag van de schuldeiser in strijd is met de "redelijkheid en billijkheid" (Art. 6:2 BW). Als bij de schuldenaar door de schuldeiser de overtuiging is gewekt dat hij de schuld niet meer hoeft te betalen of als de positie van de schuldenaar

onredelijk zou worden benadeeld of verzwaard als hij de schuld nog zou moeten betalen, dan mag de schuldeiser de vordering niet meer innen. Dit zijn wel uitzonderlijke situaties. De rechter beoordeelt dan of hier sprake van is.

Voorbeeld

Een hulpvrager ontvangt een aanmaning van een incassobureau. De hulpvrager is het hier niet mee eens en stuurt hierover een brief naar het incassobureau. Vervolgens gebeurt er heel lang niets. 4 jaar later krijgt de hulpvrager een dagvaarding. De hulpvrager zou als verweer kunnen voeren dat het aanvankelijk 'niet reageren' op zijn brief bij hem het gerechtvaardigd vertrouwen (= de overtuiging) heeft gewekt dat de schuldeiser afziet het innen van de vordering.

Bronnen

<http://wetten.overheid.nl/>

<http://www.schuldinfo.nl>

Leidraad Invordering Belasting